

شرائط انتشار

ولایاتده ودرسمادته محل
اقامتلینه کوندرلک اوزره
سنه لکی ۷۰ الی ابانی ۴۰
غروشدرد اداره خانه دن
التی اوزره سنه لکی ۵۰
اللی ابانی ۳۰ غروشدرد .
آبونه لر سنه ابتداسندن
یعنی الی اوچنچی نوسروندن
اعتبارا برسنه لک ویاخود
اللی ابانی اوله رق قید
اولنور .

محل اداره سی

باب عالی جوارنده ابو -
السعود جاده سنده محمود بك
مطبعه سیدر .
امور اداره و تحریریه متعلق
خصوصات ایچون مجد رضا
افندی نامنه مراجعت
اولمیلدر درج اولغیان
اوراق اعاده اولماز .
اداره خانه جمعه دن ماعدا
هرکون آجقندر .

سنة ۱۳۰۷
سر محمد علی عثمانی

مقالات علمی و فنی و ادبیات ، گزارش ادبیاتک تجلیطه آثار بر

Directeur Mehmed Riza

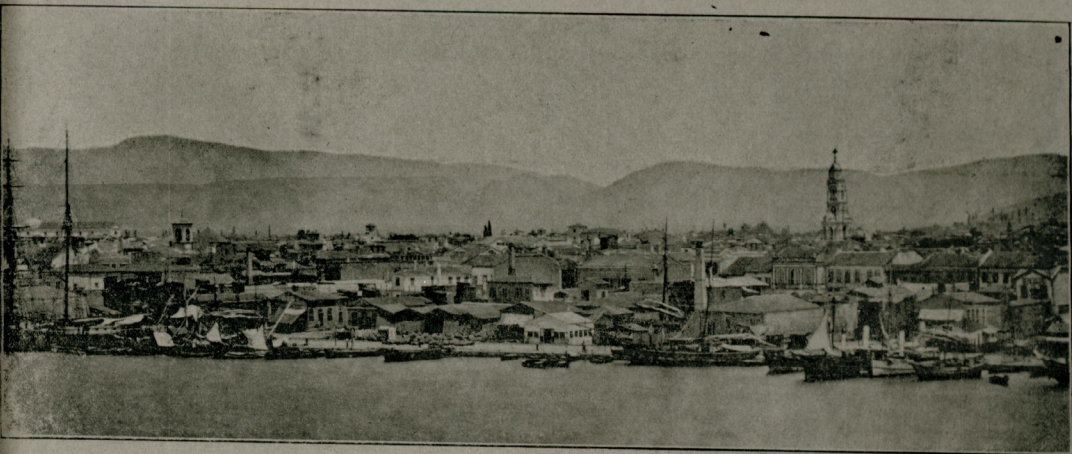
مدیر : محمد رضا

نومرو ۵۵

نسخه سی ۵۰ پاره در

ازمیر وختیمی

ازميرك منظره عمومی سی

غائب اولنجه - دهها زیاده کسب قدسیت ایدر. جهان فانیدن دست کش فراغت اولمش برحبه دل و جاتی ترك و فراموشه غیر مقتدر برسودا زده حقیقی ایچون بیک لطافت ذی حیات الهام ایدن بشقه (عشق) لرك نه اهمیتی اولور !!

محمد انیس

مواد فنیه

[قایل فلاماریونك مهم بر مقاله اخیرم سندن مقتبسدر] .

کونش و آلولوری

بوکونلرده کونش بالجله هیئتشناسانی بک زیاده اشغال ایلمکده در . چونکه سطح شمسده کوربان فعالیت بر مرتبه ده درکه یکرمی اوتوزسنه دنبری کوکب زرین انهارده بویله بر فعالیت کورلمه مش ایدی .

اوزرنده کی لکلر اوقدر بیوکرده دورینسز اوله رق کوریه بیلمکده در . بو لکلرک بر چوغنی قطر ارضک بش آتی مثانی تجاوزه ایلمکده در . سطح دوزخ نشان شمس اوقدر حال غلیانده درکه شدتله فیلایان آلولر بش آتی بیسک کیلومترو ارتفاعنه قدر چقیور ؛ هوای آتشینی ایچنده متعدد پنه بلوطار رونما اولور . شمس بزدن یوز قرق طقوز میلیون

برصدا ایله - حال احتضارده بولان براسیره به حجت آزادی و سربستی ویریلیشنی تسلیم ایدرکی - « شواضطر اباتمی تیرزانک بیلمه - یشی بکا تسلی ویریور » دیر و « تیرزا » ابدیتله غیر موجود اولدینی شویله بر دیمده طبیعتک بکا اعاده حیات ایتدیکنی حس ایلر ایدم !

ای عشق و حیاتی طانیقه باشلادیغ اک مسعود وختیار ایام ایچنده « تیرزا » دن آلتش اولان هدیه صداقت ! پیش انظار - مده نه قدر تبدله اوضرادک ! . یاس و فتور سکا نه مؤثر برنک غم آلود الباس ایتدی ! سنکله برابر بکا ویرلمش اولان قلبک ضربانی، حیاتی منقطع اولدی . آه ! نیچون بنم قلم حالا خلیجان و تهیجانه ختام ویرمدی ؟ . ساکنان مقابرک قولی کی منجمد اولدینی حالده نه ایچون حالا اضطرارک صدمه غدارانه سنی حس ایدیور ؟ .

ای هدیه مرارت آلود ! بی مأیوس و محزون ایتدیکک حالده ینه سنی سینهمک اوزرنده حفظ ایتکی سورم ! اوراده ابدیتله اونک عشقنی محافظه ایت ! . یاخود اوزرنده سنی تصدیق ایتش اولدیغ او قابی یرت ، پارچالا !

زمان ، حسیات شیده عشق تعذیل ایدر، فقط تحریب ایتمز ، عشق - امید

کاتم [۱] بیوده او مقامات شاطرانه تی کرار ایتک ایتدور . اضطرارک صاقلایق ایتدیک اوتبسم ، برتهانی سر انکیز ایچنده قالمش اولان قلب ایچون بر استهزادر ! . اوتبسم ، مزارلرک اوزرینه احساب حیات طرفدن قونیلان چیچک دمنلرینه بکزر ! مسرور آرقه داشلارمن بر آن موقت ایچون اوجاع و آلامزی طاغیده بیلرلر . ذوق واکلنجه ، روحزی او هام و خیالاته طوغری تهییج ایدر ؛ فقط قلب ؟ . قلب منزوی ، بوش قالیر ! ! . بر لطیف کیچه ده صمت و سکون طبیعت ایچنده سناواتک ساحات کبود فانی متحیرانه واستفر افکارانه تماشاچی سور ایدم . ظن ایدر ایدم که اشعه سناویه ، سنک متفکر کوزلر بک ماویلیکی ایچنده خفیف خفیف لمعه پاش اولور ! . (اژه) دکزینک موجهلری اورته سندن اکثریتله قرص مضی قره حیران حیران باقورق کندی کندمه شویله دیرایدم : - تیرزا ! سنده قره بنم کی باقسه ک آ ! . هیهات ! قرق طونوق ضباری شمعی اونک خاک مزارینی تنور ایدیور ! ! .

ها نوبتسلرله یانغمه اوزانه رق بر خواب اضطرار به طالیدیغ و طمارلر مدبر آتش شدیدک جولانی حس ایتدیکم زمانده ضعیف [۱] بوراده کادن مقصد شاعرک قیدر .

ازميرك منظرهٔ معمولی

كيلومترو اوزاقده اولديني حاليه سطحبنده
كوريلن بوفعاليتك ارض اوزرنده كي تاثيراتي
غيرقابل انكار اولوب تاثيرات مذكورهدن
طولاني كرمزده اهتزازات مقناطيسييه حس
اولمقده ، ابرهٔ مقناطيسييه دوچار تبدل
اولمقده ، متعدد فجر شمالي حادثه لري وقوع
بولمقده وبالجله مخلوقانده — هنوز فنك
كشفته موفق اولمديني — برطاقم احتساسات
وتاثيرات كوريلمكده در.

عجبا بونجه انساني بعد مجرد اينجنده
سوروكله بن ، مخلوقاكيه بر ابر ارضمك
حياتي شعاعات منيره سته وابسته بولنان ،
لااقل اون ايكي سنده بر كره قواي اشتعاليه
سني تشديد يان تخفيف ايدن بومركز آتشنك
طبيعي نه اوله جق؟ بز فضا اينجنده غائب اولمش
اوافق بر چامور پارچه سندن عبارت اولان
كره چكك اوزرنده يوارلاير نقرجه لردن
عبارت اولدقمز حاليه بوضيا وحرارت
مركز جسمينك قدرتي ، عظمت واهميتي
حقنده بر فكر پيدا ايتكمه مقتدر اوله مازمي يز؟
اول امرده قبول ايدلم كه كره شمس
ارضمزدن بر مليون ايكي يوز سكسان اوچ
بيك دفعه بيوكد و قطري قطر ارضدن
يوز سكر بيجق دفعه جسم در.
ارضه نيله شمسك نه قدر بيوك اولديني
آكلامق اينچون مثلاً يكرمي ايكي مترو

طولنده جسم بر كليسا قبه سي و آنك ياننده
يكرمي ساتيمترواق اوافق بر چوجق بالوني
فرض ايتيلدر. بوضوئله جسمات شمس
حقنده بر فكر اجالي پيدا ايديله بيلور.
كوش ارضدن اوچيوز يكرمي درت
بيك دفعه آغيردر ، يعني شمسي استيعاب
ايديله چك بر ترازونك تأمين موازتي
اينچون ديكر كوزينه اوچيوز يكرمي درت
بيك ارض قومي لازم كالير .

فنون وتجارب حاضره بومساحاتك
قطعياتي قبول ايتكمده در. ارضك جسماتي
مسافه سنك مقاييسيله اكلاشيلور. بكدركه
ندن ايري آلي اصول رياضييه ايله اثبات
ايديله بورك ارض شمسك بولنديني مسافه
كوتور بله چك اولسه اون يدي در جهلك
برزاويه تحتند ، يعني يوز قرق طقوز مليون
كيلومترو مسافه بعدنده بولنه جقدر .

بو مسافه نك تعين مقداري آني قطع
ايده چك بر متحرك محتاج اولديني زماني
آكلامق له ممكن اوله بيلمكده در. مثلاً دقيقه ده
بر كيلومترو مسافه قطع ايدن و بر سرعت ثابت
ايله حركت ايدرك بر آن توقف ايتمين بر
سرعت قطاري ارضدن شمسه يوز قرق
طقوز مليون دقيقه ده ، يعني ايكي مليون
درت يوز سكسان اوچ بيك اوچيوز اوتوز
اوچ ساعت و ياخود يوز اوچ بيك درت يوز

يتمش ايكي كونده واصل اوله بيله چك ديمكدر كه
بوقدرز مانك ارضمك ايكيوز سته سي تشكيل
ايده چكي محتاج ايضاح دكلدر. تحف!
شمدي بويه بر قطار يوله چيقارلسه كره
ارضدن بوكونه مخصوص اوله قرق آله چني
پوسته يي آنيچ ايكي بيك يوز يتمش يدي
سنة ميلاديسنده شمسك آغوش مطالعه سته
ايصال ايديله جكدر!

حسابي بر آرزدها تعميق ايده چك
اولورسه ق ديه بيلور كه بين السيارات
بايله جق بر دمير يوله كيده چك . مصرفه
كورده ارضدن شمسه كينمك اينچون كيلومترو
باشنه اون ساتيم قدر اھون بارجرت آلنسه
سياحت بياتي اون درت مليون طقوز يوز
بيك فرانكه فروخت اولنه جقدر. لكن ارض
ساكنلري اينجنده بويه بر مصرفه قاتلانچق
روچيدلر وارميدر؟ اوراسني بيله ميز!
اما عجبله ايتيلم؟ بزم سرعتلري مدح
ايتديكمز اكسپرس قطارلري بو يوله كوره
بك آغير شيلر حكمنده قالير . بناءً عليه
سريع بروساطه نقله آراملي يز .

مالك معلومي دركه حس دماغده در.
مثلاً آياغكزي ياقسه كز آجيسي اوآنده
دماغكز حس ايدر؛ فقط واسطه نقل اولان
سيكر قطع اولنه جق اولسه آياغكزي
كاملاً ياقسه كز برشي حس اينجيز سكر .

مرکب کیدر که بونلر صوبک ثقلت اضافیه سه یقین برغاز دریایی ایچنده متموجدر . لککلر فوتوسفرک ایچنده عادتاً برطاقم دلیکلر حکمندهدر . منطقه مرکزیه ، یاخود هر لککلن مرکزی سونوک اولوب بزه دخی قاراکلک کورینور . فقط بو حال غلط حس بصره معطوف برشی اولوب حقیقته و مرکزول ماهتابک ایدیناغنه نسبتله ایکی بیک دفعه دهاضیادارد .

فوتوسفرک فوقنده ، یعنی کره شمس اطرافنده اون بش بیک کیلومتره قایناغنده بر طبقه غازی امتداد ایدر که بکا (قروموسفیر) نامی وریلور . دروننده وولدالماء حکمفرمادر . بوطبقه بینه رنگده وغایت شفافدر . ایشته بالاده حکایه ایلدیکمز آلاولر بینه رنگیده اولورق بوطبقه دن فیرا یوب درت بش یوز بیک کیلومتره ارتفاعنه قدر چیمقه قندهدر . اوضیادار طبقه دن اوت سنده دخی شایان حیرت بردیکر طبقه لطیفه امتداد ایلر که انحق کسوف کالی وقوعیه قرق ارض ایلله شمس آره سنه کیرمی سایه سنده فرق اولنه بیلیر . فونک تدقیقات حاضرهمی ایشته هپ بوسوک طبقه اوزرینه مؤسس اولوب اورادن برآدیم اوتیه کچمه مشدر . یارس رصدخانه می اعضا سندن موسیو (ده لاندن) شوصوک زمانلرده کره شمس اطرافنده اوجوشان غیرمرئی آلاو پارچه لرینک فوطوغرافلری آله بیلکه موفق اولشدر .

شمسک لکلری قروموسفیرک اک کشف اقسامندن متشکلدر . هنوز میدان کشفه وضع اولوب بیدرپی خدمات مهمه می کور یله جک اولان (سبتوغراف) آلتیه بونلرک فوطوغرافلری آله میوب یالکیز قروموسفیر فرق وتمیز ایده بیلکه در .

یالکیز قروموسفیر ایچندن فیرا لایان آلاولرک ایلک دفعه اولورق بوندن ایکی سنه اول فوطوغرافلری آلمشدر . همده بو موقیت کسوف کلی اشناسنده اعانه کسوف ایلله وقوعه کیوب بلکه طوغریدن طوغری یه شمس زرین اوکنده اکساب ایدلشدر .

یوز ملیار مکبی صوبی بر ساعت طرفنده حال غلبانه کتیره جکی بیان ایدیلور . فقط بو حال آکلامق بزجه ممتددر . اون بیک ، یکری بیک و یاخود الی بیک درجه ده حرارت ندمیکدر بیلور . یسکز؟ بودرجه ده حرارته تحمل ایده ییلان برخلوق بزه کوره قیپ قیرمزی قیزدریش بر دمی صفحه اوزرینه یاتیر یله جق اولسه عادتاً بوز اوزرینه اوزائمش ظن ایدر دیمک اولور و عادتاً اوشیوب طونار ! اگر شمس بزه قرق بولندینی مسافیه قدر یاقلاشه ارضی بر موم کی اریدر ایدی !

ایشته برعجیه خارقه نماکه متولوژینک بتون مصالاری ، بتون پری حکایه لری یاشنده صندال بیلله اوله ماز .

بزی یاشادان ، سوروکلیوب کوتورن ، بوشاق ایچنده طونان و برصباک اوجنده کی طاش کی اطرافنده سرعته دور ایتدیرن کونشدر . منظومه شمسیه نک اداره عمومیه سی ایچنده کونشه یقین و شعاعانی ایچنده غائب کی بز .

مریخ ، مشتری ، اورانوس ، نپتون بزدن دهضا اوزاقده درلر . ثابته اوجوز بیک کیلو مترو قطع ایدن ضیا کونشدن بزه سکز دقیقه اون اوج ثابته ده کلکدهدر . ارض ایلله شمس آره سندن کی جاذبه نک سرعقی ایسه آئیدر . الحاصل طویمز شمسک نقرعانی حکمنده اولوب بالجه حرکات اصلیه سه تمایله تابعز .

سطح شمس تسلیم بیه معاینه ایدلسه و یا فوطوغرافی آله سه — که هر کون هر ساعت یاییسلان شیلردندر — کوریلور که لککمز وصف ، متحدالجنس ، یک نسق بر بیاضلده اولیوب ظن عمومی خلافته اولورق دلیک دیشک . اوتیه بری به سر بلش دانه لر و مختلف جهاتلرده لکلر ایلله محاطدر .

شمسک (فوتوسفیر) دبیان بوسطعی نه صواب نه مانع ، نه ده غازیدر . عادتاً ضایلر ایچنده توزلردن . آتین بولولردن ، قیزغین آلاوردن ، شفاف معدن سیاله لرندن

ایمدی حسک اعضا ایلله دماغ آره سنده کی انتقالی آتی دکادر . فیزیولوژی علماسی حسک ثابته میکر می سکز مترو قطع ایتدیکنی تخمین ایدیورلر . بو حاله کوره شمده بر چوقق کونشی ایستسه ، سود نه می ده کوستره ! چو جک الی کونشه اوزانه جق قدر اوزانسه پارمقارینی یاقسه ! ایشته بوجوق پارمقارینک یاندیغنی اصلا حس ایده میه جکدر ، حسک دماغنه وصولنه قدر دور شباهه و متعاقباً شیخوخته واردرق نهایت وفات ایده جکدر . زیرا حسک دماغنه وصولی ایچون تمام یوز آلمش سکز سنه احتیاج واردر !

آکلاشیایوریا ، شمسک مسافیه حقیقه بیوک ، یک بیوکدر .

مع هذا بوبعدک جسماتی خلافه اولورق شمسک فمالت و قوتی بدرجه ده درکه او قدر اوزاقدن کان ضیا و حرارتی ارض اوزرنده حیات نباتیه و انسانیه ی اداره ایلله مکهدر .

قدمادن از میرلی (نه تون) بر فقره . سنده دیدیکی کی شمس حقیقه شو کوردیکمز حیات طالعک قایدره ؛ زیرا آنک اهترازی فضا ایچنه حیات صاچهرق سیاراتی ادامه ایلله مکهدر .

قطعیاً امین اولمی یز که اطراف زده یشایان و قلدایان هر شیک حیات و قدرتی شمسدن کلکدهدر . شمس اولسه نه صو ، نه هوا موجود اولماز ایدی . زیرا هر شی صلب حالنده بولور ایدی .

صوبک جریانی ، روز کارک وزان اولمی ، شالاهنک چاغلامی ، بولوطک کجمی ، یاغشورک یاغهمی ، افاجک یشلانهمی ، چیچکک بونار اولمی ، قوشک اوتیه می ، آنک صجر ایه می هپ شمسدن هپ بوحیات آنک سایه سندهدر .

قیشک ایسندیغمز اودون ، معدن کوری ، بر جوق مواده مدار حیاتز اولان غاز ، الکتریقیت هپ شمسندنر . شمسک شدت حرارتی آکلامق ایچون اوجرارتک حال انجماده بولسان ایکی تربون طقوز

بو حاله كوره شمسك آلؤلری آرتق بر چوق منظوملده بحث اولدنی وجهله بر خیال اولق حکمندن چیقوب حقیقت شکله برمشدر . سطح شمس بونلرله ملودر . آلؤلرک عدد و جسماتی غایتله مختلفدر . سطح شمسده بیهک سکن یوزیمش بر سنهنده بر فعالیت کوریلوب بوحال ۱۸۸۴ سنهنده تکرر ایلمش بوندن ایکی سنه قدر مقدم آلؤلرک شدق آرتمشدر . شمس حالا بر دور فعالیتدهدر . مع هذا بوفعالیتک اون ایکی سنهده بر کره وقوع بولدیغه دقت ایدلش اولوب یالکیز بونک سببی هنوز کشف ایدلمه مشدر .

یالکیز شوراسی غیر قابل انکاردرکه ، شمسک بویله دور فعالیت کیرمسی ارضمن اوزرنده بر طاقم تأثیراتی موجب اولمده ، یعنی (عکس صدای) شمس کوش ارضی مهتر ایتکدهدر ! ابرؤ میقناتپسیه نك تبدلانی بویله باشدیجه بر تأثیر اولق اوزره کوستریله یلور .

کونشده نه قدر شدت کورلسه یوز فرق طقوز میلیون کیلومترو اوزاقده بولنان ابرده او درجه لده شدت کوریلور .

بعض دفعه لر تبدل او قدر شدتله حس اولتورکه عادتاً بوسهلر حرکتلری شسا - شیرمق آسریقادهده اورویادهده ، الحاصل بتون کره من اوزرنده بر اهتزاز میقناتپسی وقوع بولیور ، خطسوط تاغرافیه منقطع اوله رق تلفونلر یوریلور .

کیفیت بومرکزدهده حالاً بزه سیاراتک آره لر ی بوشاقدن عبارت اولدیغندن بحث ایدیلور ! خیر ، فضا اصلاً بوش دکدر ؛ بالعکس بین العوالم بوسته اق خدمتی کورر بر محل مخبره در !

شمسک ، بزم فورطنه لریمزی ، شمشکریمزی ، رعدرلیمزی ، زلازل ارضیه منزی عادتاً بشیکده کی چوجنک تبسملری قبیلندن عدا ایتدیرن قورقوج بورالری ارضمنزه قدر حس اولتمدهده وقومشولریمز اولان مریخه ووه نوسهده او نسبتده تأثیر ایلمکدهدر !

کم بیلیر ! احتمال که بر کون دهامقتدر بر ادیسون چقه رق شمسک کورنیلرینی قولاغزعه ایصال ایدمک مکمل بر تافون ایجاد ایدر !

ذاتاً شمدی دخی زیاده لشن فجر شالیر ارباب دقتی اوغراشدر بر میور دکدر . الحاصل فن سنه دن سنه یه ، کوندن کونه بیوک خطوملرله ترقی ایدرک معرفت کاشانی ایلری یه کورتور مکدهدر .

شمسک لکلری الک اول بیهک آتی یوز اون بر سنه میلادی سنهنده جزویت یاپاسلرندن (شهر) طرفندن رؤیت اولنه رق اول زمان بعض رؤسای روحانییه اخبار ایدلش ایدی ده بو وجهله اینسانلماش و نلسقوبلره قباحث بولمش ایدی .

عادتاً فنونک ترقیاته سد چکیلور دیرمک دگیلدر ؛ یا یالکیز اوزمان اولسه ، نه ایسه نه ! عصر مزده دخی بویله موانع کورلمش دکدر .

مثلاً دهسا ۱۸۱۰ سنه سنهنده بیسوک نابولین پارس رصدخانه سنهنده (آراغو) نک تلسقوبله شمسه باقورق لکلرینی کورمش ایدی ده بونلرک شمسه منسوب اولدیغنی بر درلو قبول ایدمه مش ایدی !

شمسک لکلری اسکیدن بری نظر دقتی جلب ایتمه مش دکدر . (اووید) ایله (ورژیل) بعض اثرلرنده بولکلردن بحث ایلمشدر در . جنیلی (ماتوآلین) ک آنسیقوبیدیسی میلادک اوج یوز بر سنه سنندن بیهک ایکی یوز بش سنه سنه قدر چینی هیتشناسلر طرفندن کشف اولنان لکلری قید ایتمشدر .

شمسک حرکت محوریسی ، بیهک آتی یوز اون سنه سنهنده (فابریکوس) نام ذات طرفندن بر لکدنک تدقیقه کشف اولنمشدر . الحاله هده دخی بولکلرک دوربینسز اوله رق ، باخصوص غروب شمسه یقین کوریلنری بک چوقدر . نه یاهلم که فن بر آز اغیرجه ترقی ایدیلور .

اما علم هیئندن بک شکایت ایتیم : بو علم جلیل حقیقه ایجابی وجهله طریقی ترقیدهدر .

علی مظفر

مصاحبه فنیه

علم وفن بزه نهایتسز بر بحررا صورتنده کورینن جهانک حقیقهده عظیم بر کره اولدیغنی اوکرتدی . لکن بو کره جسمیک قسم مرکزینسک نه حالده بولدیغنه دأرشیمدی یه قدر واسع معلوماته دسترس اوله مادی ؛ احتمالک : بوندن صوکره دخی دسترس اوله مایه جغز . آنجق سطح ارضه یقین بولنان طبقات تریایه نك حال و مرکباتی وجهانک هر نقطه سنه نظراً نه کی قوانین اختلاف و تبدلاته تابع بولدیغنی علم طبقات الارض بزه اولدقچه کوسترمکدهدر .

هر نه قدر سطح ارضدن مرکز ارضه طوغزو بر تونل آچق وسع بشرک خارجنده ایسه ده جهانک مختلف نقطه لرنده آجیلان اولدقچه درین قویور واسطه سیله بر عمق قدر تشکلات عمومی تریایه عائد بر چوق معلومات آلمشدر .

هایدی ، فرض محال اوله رق بر نقطه دن او نقطه نك سمت قدمنده ارضک دیکر سطحنده کاش دیکر بر نقطه یه قدر مرکز ارضدن مرور ایتک اوزره بر دیمیر چوونک نفوذی ممکن فرض اولنسون . عجا بو دیمیر چبوق نه کی موادی دلوب یکدکن صوکره ارضک دیکر طرفندن چقه جقدر ؟

ایشته اصل مسئله نك جان آله جق نقطه سی بوراسیدر . بو خصوصده بزه الک جدی و مکمل معلوماتی وریه یله جک اولان علم طبقات الارض باقکیز نددیلور :—

اگر بویله بر جیونک اعماق ارضه طوغزی صابلاتنامی ممکن فرض اولتورسه بو آلت طو براق داخلنده بر مدت حرکت ایتدکن صوکره قوم ، چاقالی صاری قوم ، اوزی طو براق یعنی لوله جی چامسوری ، طاش ، کومور طبقه لرینی کچه جک ویدی